

روانشناسی و ادبیات

www.ketab.ir

مؤلف:

دکتر فریبا خواجه وند

سرشناسه	:	خواجehوند، فریبا، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	:	روانشناسی و ادبیات/ مولف فریبا خواجehوند.
مشخصات نشر	:	گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	:	۱۱۵ ص.
شابک	:	978-622-02-2308-5
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	روان شناسی در ادبیات Psychology in literature ادبیات -- تاریخ و نقد History and criticism -- Literature ادبیات فارسی -- تاریخ و نقد Persian Literature -- History and criticism
رده بندی کنگره	:	۳۳۲۲PIR
رده بندی دیویی	:	۹۳۵۳/۰۶۸
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۹۳۸۳۵۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیلم

روانشناسی و ادبیات

مؤلف : دکتر فریبا خواجehوند

ویراستار: ابوالفضل امیردیوانی

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۱

مشخصات ظاهری: ۱۱۵ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۵۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۲-۲۳۰۸-۵

قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

چاپ و نشر: نوروزی-۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸۰

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا (ع). ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸

دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۴۰۰۴۷ آدرس الکترونیک: Entesharate.noruzi@gmail

سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

مقدمه

بی‌شک، روانشناسی و ادبیات ارتباط بسیار نزدیک و تنگاتنگی با یکدیگر دارند. ادبیات زاینده ذهن خلّاق و آفریننده یک شاعر یا نویسنده است و در واقع، نوعی آفرینش و خلق اثر هنری است. به ضرس قاطع، نوشته‌های یک نویسنده یا شاعر با وقایع زندگی او- از کودکی تا حال- و مکنونات ذهنی و اسرار نهفته در ضمیر ناخودآگاهش رابطه مستقیمی دارند؛ چه بسا نویسنده تبیین‌گر احساسات و خواطری باشد که خود نیز آن‌ها را فراموش کرده است ولی از آن جایی که آن احساسات و خواطر در ضمیر ناخودآگاه او بایگانی شده؛ هنگام نوشتن و انفعال نفسانی از لایه‌های زیرین ضمیر ناخودآگاه او بیرون آمده و به لایه‌های سطحی آن کشیده می‌شوند و بدین گونه در چگونگی و کیفیت نوشته نویسنده ایفای نقش می‌نمایند.

علاوه بر این در نوشته‌های یک نویسنده؛ نه تنها افکار و عواطف فعلی و کنونی او تأثیرگذار است؛ بلکه به عقیده محققینی چون یونگ، اثرات و نشانه‌های برجای مانده از زندگی موروثی و اجدادی او نیز مشاهده می‌گردد.

برای مثال، شما یک کتاب داستان را مورد مطالعه قرار می‌دهید شما یک ماجرا یا واقعه‌ای را دنبال می‌کنید ولی با کمی تأمل و ژرف اندیشی متوجه می‌گردید که تمامی ارزش‌ها، هنجارها و باورهای دخیل شده در این داستان، برآیندی از ارزش‌ها، هنجارها و باورهای نویسنده داستان است و در حقیقت شخصیت اصلی داستان، انعکاس و تصویری پنهان و مستتر از شخصیت نویسنده داستان است. با این اوصاف می‌توانیم بگوییم که علم روانشناسی کوشش می‌کند تا جریان باطنی و احوال درونی شاعر یا نویسنده را درک نماید و قدرت و استعداد هنری و قریحه او را مورد سنجش و ارزیابی قرار دهد و معاونت محیط و جامعه و سنت‌های حاکم بر آن و مواریت فرهنگی را در تکوین افکار و عواطف نویسنده بررسی نماید تا ما پس از مطالعه کتاب،

درک کامل تری از مسایل و وقایع داشته باشیم؛ زیرا بدیهی است که همه ما کتاب می‌خوانیم تا درک عمیق تری نسبت به پیرامون و اتفاقات اطراف خود داشته باشیم و این درک، صرفاً با شناخت تأثیر روانشناسی بر ادبیات و تأثیر ادبیات بر روانشناسی امکان‌پذیر خواهد بود. کتاب حاضر درآمدی بر ارتباط روانشناسی و ادبیات و تأثیر متقابل این دو رشته علمی و هنری بر یکدیگر است. امید است این تألیف دریچه‌های نوین و روشنی از افق اندیشه را به روی خوانندگان عزیز باز نماید و اسباب تنویر اذهان پژوهشگران و ارتقای آگاهی ژرف اندیشان شود.

فریبا خواجه‌وند

۱۴۰۱/۶/۱

www.ketab.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۰	روان شناسی و ادبیات
۱۱	نقد ادبی
۱۱	ابداع در ادبیات
۱۲	نگارش زندگی نامه
۱۲	رابطه خواننده با اثر
۱۴	وجوه اشتراک روانشناسی و ادبیات
۱۴	کهن الگو (آرکی تایپ)
۱۴	الف) کهن الگو در روانشناسی
۱۵	ب) کهن الگو در ادبیات
۱۶	آنیما و آنیموس
۱۷	معشوق
۱۸	همراه درونی
۱۹	معشوق (مرد آرمانی)
۲۰	همراه درونی (راهنما)
۲۰	بررسی کهن الگوها در ادبیات منظوم و منثور فارسی
۲۱	الف) کهن الگو در ادبیات منظوم و کلاسیک
۲۱	کهن الگو در شعر حافظ
۲۱	پیر خردمند
۲۲	زن
۲۳	سایه
۲۴	جاودانگی
۲۴	آفرینش
۲۵	آتش
۲۵	بخت
۲۶	جان

۲۶	کهن الگو در شعر فردوسی
۲۶	پیر خردمند
۲۷	زن
۲۸	سایه
۳۰	جاودانگی
۳۳	آتش
۳۴	آب
۳۶	کهن الگو در شعر مولانا
۳۶	پیر خردمند
۳۶	زن
۳۸	سایه
۴۰	ولادت مجدد
۴۱	دریا
۴۲	ماهی
۴۳	ب) کهن الگو در ادبیات منثور و کلاسیک
۴۳	کهن الگو در «اسرار التوحید» ابوسعید ابی الخیر
۴۴	سایه
۴۵	نقاب
۴۵	جاه طلبی
۴۵	زهد و قرائی
۴۶	اوهام و پندار
۴۶	عیب‌جویی
۴۶	رنگ و نژاد
۴۷	کرامت
۴۸	کهن الگو در «عقل سرخ» شیخ شهاب الدین سهروردی
۴۸	پیر خردمند
۴۹	سفر

۴۹	ولادت مجدد
۴۹	رنگ‌ها
۵۰	کهن‌الگو در «کلیله و دمنه» برزویه طبیب
۵۰	خلاصه حکایت «الملک و الیراهمه»
۵۲	آنیما و آنیموس
۵۳	پیر خردمند
۵۳	سایه
۵۳	نقاب
۵۴	کهن‌الگو در «مرزبان نامه» اسپهبد مرزبان بن رستم
۵۴	خلاصه حکایت «جولاهه با مار»
۵۵	آنیما و آنیموس
۵۶	مادر مثالی
۵۶	پیر خردمند
۵۶	ولادت مجدد
۵۷	سایه
۵۷	نقاب
۵۷	عدد سه
۵۸	خود
۵۸	اسطوره
۵۹	اسطوره در روانشناسی و ادبیات
۵۹	الف) اسطوره در روانشناسی
۶۰	ب) اسطوره در ادبیات
۶۰	اسطوره در ادبیات منظوم و منثور فارسی
۶۰	اسطوره در ادبیات منظوم و کلاسیک
۶۰	اسطوره در شعر حافظ
۶۲	اسطوره در شعر فردوسی